

Nr 205.

Godkänd av första kammaren den 20 maj 1927.

Godkänd av andra kammaren den 20 maj 1927.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vanförestalt i Härnösand.

(Statsutskottets utlåtande nr 106.)

Till Konungen.

I den till riksdagen den 4 januari 1927 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1927—1928 har Eders Kungl. Maj:t (under femte huvudtiteln, punkt 65 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag) föreslagit riksdagen att i avbidan på den särskilda proposition, som kunde komma att avlåtas i ämnet, till vanförestalt i Härnösand för budgetåret 1927—1928 beräkna ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 22 februari 1927 avlåten proposition, nr 137, under åberopande av det vid propositionen fogade utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen *dels* medgiva, att det för Hemsö kustartillerikår ursprungligen avsedda kasernetablissemang i Härnösand må för en beräknad kostnad av högst 960,000 kronor omändras till vanförestalt i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten K. Güettler i augusti 1926 för det såsom alternativ betecknade förslaget uppgjorda ritningar, samt att förty det för nämnda anstalt avsedda området, omfattande ungefär 40,800 kvadratmeter, må från och med den 1 juli 1927 överföras från försvarsväsendet; *dels ock* till vanförestalt i Härnösand för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor.

Kostnaderna för inredning av ifrågavarande kasernetablissemang i Härnösand till vanförestalt hava beräknats till 960,000 kronor, ett belopp som framstår som rätt ansenligt. Vid prövningen av den föreliggande frågan måste emellertid tagas i betraktande, att ett ordnande av Norrlands vanförestalt sedan länge varit ett starkt önskemål. De tre egentliga vanföre-

anstalter, som för närvarande finnas inom riket, äro belägna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg. Däremot har Norrland hittills helt saknat någon dylik anstalt, vilket varit desto mera otillfredsställande som anstalten i Stockholm, dit de vanföra från Norrland i allmänhet hänvisas, på grund av överbelastning arbetar under förhållanden, som vitsordats vara synnerligen ogynnsamma.

Enligt de riktlinjer, som framlades i vanförevårdssakkunnigas den 25 mars 1920 avgivna betänkande, borde två vanförestalter inrättas i Norrland nämligen en i Sundsvall, avsedd för de södra delarna, och en i Umeå, avsedd för de norra delarna. Kostnaderna för genomförandet av ett sådant program — om än ur vanförevårdssynpunkt det mest rationella — måste dock bliva så höga, att dess realiserande inom överskådlig tid knappast kan anses ekonomiskt möjligt. Ensamt för Sundsvallsförslaget, avseende en mindre anstalt i nämnda stad med 138 vårdplatser, beräknas byggnadskostnaderna till 1,090,000 kronor eller en kostnad för vårdplats av 7,898 kronor.

Under sådana omständigheter måste enligt riksdagens mening den lösning av Norrlands vanförevårdsfråga, som innefattas i förevarande proposition, betecknas som ganska gynnsam. Inom ifrågavarande kasernetablissemang kan för ovan angivna kostnad av 960,000 kronor inrättas en för hela Norrland gemensam vanförestalt med 244 vårdplatser; kostnaden per vårdplats skulle alltså på detta sätt kunna begränsas till cirka 3,900 kronor. Härvid har icke räknats med vad som hittills nedlagts i kasernbyggnaderna, vilka för närvarande i stort sett stå oanvända och befinna sig i halvfärdigt skick. Erinras må, att ifrågavarande byggnader icke under den närmaste framtiden torde kunna komma till ändamålsenlig användning för annat statligt ändamål; en del framkastade förslag om att dit överflytta vissa i Härnösand belägna statsinstitutioner såsom exempelvis länets lantmäterikonator, för vilket kräves nya lokaler, hava sålunda, enligt vad kasernkommittén framhållit, icke visat sig genomförbara.

Med hänsyn till nu angivna omständigheter och med beaktande därjämte att genom ett antagande av förslaget erbjudes möjlighet till avveckling av det tidigare med Härnösands stad träffade avtalet om upplåtelse av mark för kasernetablissemang m. m. har riksdagen ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag.

I avseende å den framtida skötseln av anstalten vill riksdagen erinra, att de nuvarande tre anstalterna drivas av enskilda föreningar, som dock härvid åtnjuta statsbidrag för vård och underhåll av de vanföra. I propositionen har nu förutsatts, att skötseln av den nya vanförestalten skulle på liknande sätt omhänderhavas av en redan inom Norrland befintlig dylik förening. Något avtal med nämnda förening, »Föreningen för bistånd åt vanföra i Norrland och Dalarna», har dock icke hittills kunnat träffas. Departementschefen har emellertid framhållit, att kraftiga åtgärder borde snarast möjligt vidtagas för att erhålla en överenskommelse om anstaltsverksamhetens drivande antingen med sagda förening eller ock en liknande nybildad. I anslutning härtill vill riksdagen för egen del uttala sin förväntan att, sedan

staten gjort den betydande insats, som i propositionen avses, för att åstadkomma en lösning av Norrlands vanförevårdsfråga, ovannämnda förening, vilken torde hava goda förutsättningar att för framtiden omhänderhava anstaltsdriften, också skall visa sig villig påtaga sig nämnda uppgift. Önskligt är enligt riksdagens mening att, innan här avsedda ombyggnadsarbeten igångsättas, trygghet vunnits för att en överenskommelse i sålunda av departementschefen angivna hänseende kan åstadkommas.

Under åberopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition,

dels medgivit, att det för Hemsö kustartillerikår ursprungligen avsedda kasernetablissemnetet i Härnösand må för en beräknad kostnad av högst 960,000 kronor omändras till vanförestalt i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten K. Güettler i augusti 1926 för det såsom alternativ betecknade förslaget uppgjorda ritningar, samt att förty det för nämnda anstalt avsedda området, omfattande ungefär 40,800 kvadratmeter, må från och med den 1 juli 1927 överföras från försvarsväsendet;

dels ock till vanförestalt i Härnösand för budgetåret 1927—1928 under riksstatens femte huvudtitel anvisat ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor.

Stockholm den 20 maj 1927.

Med undersåtlig vördnad.
